ముస్లిం రిజర్వేషన్లను అడ్డుకోవడమంటే సామాజిక న్యాయాన్ని బలహీనపర్చడమే!

- కె. బాలగోపాల్

ఇద్దరు హిందువులు కలుసుకుని ముస్లింల గురించి ఎప్పుడయినా మాట్లాడుకుంటే వాళ్ళ వెనుకబాటుతనాన్ని గురించి అవహేళనగా ముచ్చటించుకుంటారు. ముస్లింలు ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా వెనుకబడి ఉన్నారనీ నాగరికతలో అభివృద్ధి చెందడం వారికి రుచించదనీ ఏవగించుకుంటారు. స్త్రీలను బురఖాలలో బంధించి ఉంచుతారు, అన్నిటికీ షరియత్ వైపు చూస్తారు, పిల్లలను చదువు కోసం మదరసాలకే పంపిస్తారు, సైన్స్ కంటే ముల్లాల మాటలే ఎక్కువ విశ్వసిస్తారు.... ఈ రకమైన సంభాషణ ఎన్నిసార్లు వినలేదు?

అయితే ముస్లింలు సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడి ఉన్నారని భావించి ప్రభుత్వం వారికి విద్య ఉద్యోగ రంగాలలో రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడానికి సంకల్పించగానే ముస్లింలు వెనుకబడిన వర్గం కానేకాదు అంటూ అదే హిందువులు ఆగ్రహించారు. రాజశేఖరరెడ్డి వోట్లకోసం మైనారిటీలను బుజ్జగిస్తున్నాడని నిందించారు. హైకోర్టులో కేసువేసి గెలిచారు. రిజర్వేషన్ల చట్టాన్ని కొట్టేసిన బెంచిలోని అయిదుగురు జడ్జిలలో ఇద్దరు దాదాపు ఇదే అభిప్రాయం వ్యక్తం చేసారు. ముస్లింలకు ఒక మతవర్గంగానే రిజర్వేషన్లు కల్పించడానికి చట్టం అనే ఆచ్ఛాదన తగిలించుకున్న అనుచిత ప్రయత్నం అని వ్యాఖ్యానించారు.

పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను విశ్వసిస్తున్నామని చెప్పుకునేవారు ప్రభుత్వం ఫలానవని వోట్లకోసం చేసింది అని నిందించడంలో అర్థమేమిటో తెలీదు. వోట్ల కోసం రాజకీయ పార్టీలు ప్రజల సమస్యలను గుర్తించి పరిష్కరించే ప్రయత్నం చేస్తాయనే కదా పార్లమెంటరీ వ్యవస్థను ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థగా గుర్తించేది?

ముస్లింలకు ఒక సామాజిక వర్గంగా రిజర్వేషన్లు కల్పించడం సబబా కాదా అన్న చర్చకు అర్థం ఉంది గానీ ఆ పని వోట్ల కోసం చేసారన్న వ్యాఖ్యకు అర్థం లేదు.

మరి అది సబబు కాదనడానికి కోర్టులో ఏ వాదనలు చేసారు? కోర్టు వాటిని ఎందుకు ఆమోదించింది? చాలా విచిత్రమైన వాదనలు చేసారు. ఒక సామాజిక వర్గానికి రిజర్వేషన్ ఇచ్చేటప్పుడు ఆ వర్గాన్ని నిర్వచించవలసి

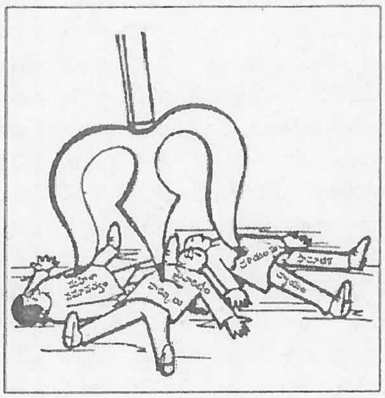

ఉంటుంది. నిర్వచనం రిజర్వేషన్ ఇవ్వడానికి గల కారణాన్ని సూచించదు. రిజర్వేషన్ ఇస్తున్నదెవరికో వివరిస్తుందంతే. ముస్లింలకు రిజర్వేషన్ ఇచ్చే ఈ చట్టం 'ముస్లిం' అంటే ఎవరంటే ఇస్లాంను ఆచరించేవారు అని నిర్వచించింది. ఇస్లాంను ఆచరిస్తున్నందువల్ల వారికి రిజర్వేషన్ ఇస్తున్నామనలేదు. రిజర్వేషన్ పొందుతున్న వర్గాన్ని వర్ణించడానికి మాత్రమే ఈ నిర్వచనం ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే దీనిని పట్టుకొని 'ఇస్లాంను ఆచరించడానికీ వెనుకబాటుతనానికీ సంబంధం ఏమిటి? లక్ష్యంతో సంబంధంలేని నిర్ణయం సహేతుకం ఎట్లా అవుతుంది? అని వాదించడం జరిగింది. హైకోర్టు ఆ వాదనకు అనుకూలంగా స్పందించడమూ జరిగింది.

'ముస్లింలందరికీ రిజర్వేషన్ ఇస్తున్నారు. ఇస్లాంను ఆచరించే వారంతా ముస్లింలేనంటున్నారు. మరి రేపు ఒక హిందూ అగ్రకులస్తుడు రిజర్వేషన్ పొందడం కోసం ఇస్లాం పుచ్చుకుంటే అతను కూడ వెనుకబడినవాడు అయిపోతాడా? అని వాదించారు. దీనికి సహితం హైకోర్టు సానుకూలంగా స్పందించింది. ఈ రకమైన వాదనలను గతంలో సుప్రీంకోర్టు తిరస్కరించిన విషయాన్ని వివరించి చెప్పినప్పటికీ ఆ ఉదాహరణలను విస్మరించి ఈ వాదనను ఆమోదించింది.

జమ్మూ కాశ్మీర్ రాష్ట్రంలో వాస్తవాధీన రేఖ సమీపంలో అభివృద్ధి ఏదీ జరిగే అవకాశం లేదు కాబట్టి అక్కడ నివసించే ప్రజలను ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక వెనుకబడిన వర్గంగా గుర్తించి వారిని బిసి జాబితాలో చేర్చింది. ఇది అహేతుకం అంటూ జానకీ ప్రసాద్ పరిమూ అనే కాశ్మీర్ పండిట్ కోర్టుకు ఎక్కాడు. అక్కడ నివసించే వారందరూ ఒక వెనుకబడిన వర్గమని మీరంటే, రేపు ఒక శ్రీనగర్ నివాసి కేవలం రిజర్వేషన్ పొందడం కోసం అక్కడకు పోయి ఇల్లు కట్టుకుంటాడు. 'కేవలం ఇల్లుమార్చి వెనుకబడిన వాడయిపోతాడా?' అని ఆయన ప్రశ్నించాడు.

సుప్రీం కోర్టు ఈ వాదనను తిరస్కరించింది. ఒక చట్టం, లేక ప్రభుత్వ చర్య సమర్థనీయమా కాదా అని చూసేటప్పుడు దానిని దుర్వినియోగం చేసే అవకాశం ఉందనేది ప్రమాణం కావడానికి వీలులేదు. అది దానంతటది సమర్థనీయమా కాదా అని చూడాలి. దుర్వినియోగం చేసే అవకాశం ఉంటే దానిని అరికట్టే సహేతుకమైన మార్గాలు అన్వేషించాలే తప్ప ఆ చట్టాన్ని కొట్టే యత్నం తగదు. ఆ దుర్వినియోగం ఎప్పుడో అరుదుగా తప్ప జరగదని భావిస్తే దానిని అరికట్టడానికి ఏవో నియమాలు రూపొందించి చిక్కులు తెచ్చుకొనే బదులు దానిని ఉపేక్షించడం మేలు. (కేవలం ఉద్యోగం కోసమో మెడిసిన్‌లో సీటు కోసమో ముస్లిం మతం పుచ్చుకునే హిందూ అగ్రకులస్తులు కోటి మందిలో ఒక్కరయినా ఉంటారా?)

ఇంతకంటే విచిత్రమైన వాదన కూడ చేసారు, దానికి కూడ హైకోర్టు తీర్పులో ఆమోదం లభించింది. ఈ వాదన చేసింది ఖాకీ నిక్కరు బిసి సంఘాల తరపున వాదించడానికి కర్నాటక నుండి వచ్చిన రవివర్మకుమార్ అనే ఆ రాష్ట్ర బిసి కమిషన్ మాజీ సభ్యుడు, ఆ రాష్ట్రంలో బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ప్రజాతంత్ర ఉద్యమంలో ముఖ్యపాత్ర వహించిన మేధావి.

'ఖాకీ నిక్కరు బిసి సంఘాలు' అన్న మాట ఎవరికీ కోపం తెప్పించనవసరం లేదు. వేరే ఏ విషయంలోనయినా మొగమాటానికి చోటు ఉండేమోగానీ సంఘ్‌పరివార్‌ను పేరుపెట్టి గుర్తించడంలో ఉండదు, ఉండడానికి వీలు లేదు. సంఘ్‌పరివార్ ఆలోచనారీతులు శూద్రకులాల ఉద్యమాలలోకి చాపకింద నీరులాగ పాకిపోయాయి. ప్రజాతంత్ర దృష్టిగల కొందరు తప్ప మిగతా బిసి సంఘాలు, మేధావులు ఈ విషయాన్ని గుర్తించకపోవడం బాధాకరం. మనువాదం మీద పోరాడడానికీ, సంఘ్‌పరివార్ రాజకీయ ప్రతినిధులతో చెలిమి చేయడానికీ మధ్య వైరుధ్యమేమీ లేదని నమ్మే

మాయావతులూ, కాన్షీరాంలూ దళిత నాయకులుగా చలామణి అవుతున్న చోట ఈ గుడ్డితనం ఆశ్చర్యపోవలసింది కాదేమోగానీ చాలా నష్టకరం.

రవివర్మకుమార్‌గారి వాదన ఏమిటంటే రాజ్యాంగంలో 'వెనుకబడిన వర్గం' అన్న ప్రయోగానికి అర్థం, వెనుకబడిన హైందవ కులాలే తప్ప అన్యం కాదు. అది మైనారిటీలకు వర్తించదు. దీనికి మద్దతుగా రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో అంబేద్కర్ ఇచ్చిన వివరణను ఆయన దీర్ఘంగా ఉటంకించారు. ఆయన వాదన చేసినప్పుడు కోర్టులో నవ్వుకున్నవారందరికీ, 'ఇది కొట్టివేయదగ్గ వాదన కాదు' అని హైకోర్టు తీర్పులో లభించిన ఆదరణ ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

రాజ్యాంగంలో వాడిన 'వెనుకబడిన వర్గం' అనే ప్రయోగం ముస్లింలకు వర్తిస్తుందా అన్న ప్రశ్న రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో చర్చకు రాలేదు. 'వెనుకబడిన వర్గం' అనేది అస్పష్టంగా ఉంది, దాని భావం ఏమిటి అన్న వివరణ సభ్యులు కోరారు. అప్పుడు అంబేద్కర్ తమ దృష్టిలో ఉన్నది అణగారిన హైందవ కులాలేనని వివరించాడు. ముస్లింల ప్రస్తావన ప్రశ్నలోనూ లేదు, జవాబులోనూ లేదు. ఒక మైనారిటీగా ముస్లింలకు ప్రత్యేక హక్కులు ఇవ్వాలా లేదా అన్న చర్చ మాత్రం జరిగింది. దాని నేపథ్యం వెనుకబాటుతనం కాదు. దేశ విభజనను నివారించడానికి మైనారిటీలకు ప్రత్యేక హక్కులూ అధికారాలూ కల్పించడం ఒక మార్గమన్న ఆలోచన 1946 దాకా చర్చలో ఉండింది. దేశ విభజన జరిగిన తరువాత ఇంకా ఆ రకమైన ఆలోచనలు అనవసరం అన్న 'మూడ్' లోకి అందరూ రావడంవల్ల ముస్లింలకు ఒక మైనారిటీగా ప్రత్యేక హక్కులు కల్పించే ఆలోచనను విరమించుకోవడం జరిగింది. అంతే తప్ప సామాజిక నేపథ్యంలో ముస్లింల గురించి చర్చ రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో జరగనే లేదు.

జరిగి ఉండే అవకాశం కూడ లేదు. ఎందుకంటే రాజ్యాంగానికి తుదిరూపు ఇచ్చిన నాటికి దేశవిభజన జరిగిపోయిందిగానీ స్వాతంత్ర్యానంతర సామాజిక చిత్రం ఇంకా రూపం తీసుకోలేదు. అప్పటికి ఇంకా ముస్లింల గురించి ఎవరు ఆలోచించినా స్వాతంత్ర్య పూర్వపు సామాజిక దృశ్యమే మనసులో ఉండే అవకాశం ఉంది. స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం దేశ వాయవ్య ప్రాంతంలో (అంటే ప్రస్తుత పాకిస్తాన్‌లో) ముస్లింలు ప్రధాన ఉన్నతవర్గం. బొంబాయితో పోటీపడిన కరాచీనగరం, ఉమ్మడి పంజాబు రాజధాని అయిన లాహోర్ నగరం ముస్లింలు ప్రధాన సముదాయంగా ఉన్న నగరాలు. ఉత్తర ప్రదేశ్ వంటి రాష్ట్రాలలో ముస్లిం జమీందార్లు, సంపన్నవర్గాలు పెద్ద సంఖ్యలో ఉండేవారు. హైదరాబాద్, భోపాల్ వంటి సంస్థానాల రాజవంశీకులయిన ముస్లిం నవాబులుండేవారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం వాయవ్య ప్రాంతం పాకిస్తాన్‌లోకి పోయింది. ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని జమీందారీ వర్గమే కాదు, ఉన్నత విద్యావంతులు, ధనవంతులు అయిన ముస్లింలు పెద్దసంఖ్యలో పాకిస్తాన్‌కు తరలిపోయారు. హైదరాబాద్, భోపాల్ వంటి సంస్థానాల రాజవంశీకులు సహితం దేశాన్ని విడిచిపెట్టి వెళ్లి పోవడమో లేక సామాజిక జీవితం నుండి పూర్తిగా పక్కకు తప్పుకోవడమో జరిగింది. ఆ తరువాత క్రమంగా స్వాతంత్ర్యానంతర ముస్లిం సమాజం రూపం చేసుకుంది. ఇది ప్రధానంగా అణగారిన హైందవ కులాల నుండి మతమార్పిడి ద్వారా ముస్లింలయిన ప్రజాసమూహం. కనుక వీరి వెనుకబాటు తనాన్ని గురించి చర్చించేటప్పుడు రాజ్యాంగ పరిషత్‌లో జరిగిన చర్చ అసందర్భమయినది.

అంతేకాక రాజ్యాంగాన్ని రాసిన వారి ఉద్దేశ్యాలు ఏవయినా, చివరికి రాజ్యాంగం 'వెనుకబడిన వర్గం' అన్న మాట వాడిందే తప్ప 'వెనుకబడిన కులం' అనలేదు. దీనిని సుప్రీం కోర్టు అనేక సందర్భాలలో నొక్కి చెప్పింది. వెనుకబడిన కులాలు వెనుకబడిన వర్గాలవుతాయి గానీ అవి మాత్రమే కావు అనీ, వెనుకబాటుతనానికి కులాన్ని ఏకైక ప్రమాణం చేయడానికి వీలు లేదనీ కనీసం డజను కేసులలో సుప్రీంకోర్టు అనింది.

పైన చెప్పినట్టు జమ్మూ కాశ్మీర్ రాష్ట్రంలో వాస్తవాధీనరేఖ సమీపంలో నివసించే వారిని వెనుకబడిన వర్గంగా గుర్తించారు. దానిని సుప్రీం కోర్టు ఆమోదించింది. ఉత్తరప్రదేశ్‌లో కొండ ప్రాంతాలలో నివసించే ప్రజానీకం (ఆదివాసులయినా కాకున్నా) అభివృద్ధికి అననుకూలమైన పరిస్థితులలో జీవిస్తున్నందున ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారిని వెనుకబడిన వర్గంగా గుర్తించింది. దానిని కూడ సుప్రీంకోర్టు ఆమోదించింది. చాలా ఏళ్ల కింద అప్పటి మైసూరు రాష్ట్రప్రభుత్వం సాంకేతికంగా వెనుకబడిన వృత్తులను జీవనాధారంగా కలిగిన ప్రజలందరినీ వెనుకబడిన వర్గంగా గుర్తించింది. దీనినీ సుప్రీంకోర్టు ఆమోదించింది. ఇవన్నీ రవివర్మ కుమార్‌గారు ఉటంకించిన 'అంబేద్కర్ అభిప్రాయానికి' భిన్నమైనవే. అయినప్పటికీ వారు ఆ వాదన చేయడం, 'అది కొట్టిపారేయదగ్గ వాదన కాద'ని ఒక జడ్జి ఆదరించడం, ఆ జడ్జి అభిప్రాయంతో తాము ఏకీభవిస్తున్నామని వారిద్దరు ప్రకటించడం జరిగిపోయింది.

నిజానికి విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలో ముస్లింలు సగటు కంటె వెనుకబడి ఉన్నట్టు గణాంకాలు సూచిస్తున్నాయని హైకోర్టు ఒప్పుకునింది. ఒక్కొక్క రంగంలోనూ ముస్లింల ప్రాతినిధ్యం లేక భాగస్వామ్యం 15 నుండి 30 శాతం దాకా తక్కువ ఉందని గుర్తించింది. అయితే ఇది గణనీయమైన వెనుకబాటుతనం కాదనీ 50 శాతం తక్కువ ఉంటేనే గణనీయమైన వెనుకబాటుతనం అవుతుందనీ హైకోర్టు అంటుంది. ఈ అభిప్రాయానికి ప్రాతిపదిక ఏమిటి ? సగటు కంటె 25 శాతం వెనుకబడి ఉంటే అది గణనీయమైన వెనుకబాటుతనం అని మండల్ కమిషన్ సూత్రీకరించింది. దానిని సుప్రీంకోర్టు ఆమోదించింది. మన రాష్ట్రంలో ముస్లింల వెనుకబాటుతనం దాదాపు అంత వుంది. ఒక్కొక్క రంగంలో కొంచెం తక్కువ, ఒక్కొక్క రంగంలో కొంచెం ఎక్కువ వుంది. అయినప్పటికీ 50 శాతం వెనుకబాటుతనం ఉంటేనే గణనీయమైన వెనుకబాటుతనం అవుతుందని హైకోర్టు ఏ ప్రమాణం లేకుండ అనింది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వ్యవహారశైలిలోను, బిసి కమిషన్ నివేదికలోను లోపాలు లేకపోలేదు. రాజశేఖరరెడ్డి ప్రభుత్వానికి, నిలకడయిన న్యాయం చేయడం ముఖ్యంకాదు. 'మేము అధికారానికి రాగానే అయిదు శాతం రిజర్వేషన్ ఇచ్చేస్తాం' అన్న హామీని వెంటనే నిలబెట్టుకోవడం ముఖ్యం. బిసి కమిషన్‌కు సమగ్రమైన నివేదిక ఇవ్వడం ముఖ్యంకాదు, ఏలినవారు ఎంత వేగంగా ఇమ్మంటే అంత వేగంగా ఇవ్వడం ముఖ్యం. బిసి కమిషన్ ముందు హాజరైన వాళ్ళకు ఒక విషయం వివరంగా చెప్పడం జరిగింది. సాంకేతిక అభివృద్ధికి అవకాశంలేని సంప్రదాయక అసంఘటిత ఉత్పత్తి రంగాలలో అధికభాగం చిక్కుకున్న ప్రజావర్గాలను వెనుకబడిన వర్గాలుగా గుర్తించవచ్చుననే అభిప్రాయం అనేక సుప్రీం కోర్టు తీర్పులలో వ్యక్తం అయింది. అది ముస్లింల సామాజిక స్థితికి సరిగ్గా అతుకుతుంది. కాబట్టి ముస్లిం ఉపాధి వివరాలను సమగ్రంగా సేకరించి ఆ ప్రాతిపదికన విశ్లేషిస్తే ఆ విశ్లేషణ కోర్టులలో నిలుస్తుందని సూచించాం. బిసి కమిషన్ ఆ పని చేయకుండ, మేము ముస్లింలు నివసించే ప్రాంతాలకు పోయినప్పుడు ఎక్కువ మంది చిల్లర వృత్తులలో ఉండడం గమనించాము అంటూ జర్నలిస్టు రిపోర్టులాగ రాయడం సహజంగానే అభిశంసనకు దారితీసింది.

లక్ష్యశుద్ధి లేని రాజకీయాలు, కార్యదక్షత లేని నిపుణులు సామాజిక న్యాయాన్ని అకారణంగా బలహీనపరచగా, ప్రామాణికత అక్కరలేని న్యాయవ్యవస్థ దానిని మొత్తంగా పూడ్చి పెట్టింది. ●